ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.6.2025
COM(2025) 221 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Πολωνίας

{SWD(2025) 221 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Πολωνίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου[1], και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263, που άρχισε να ισχύει στις 30 Απριλίου 2024, προσδιορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, το οποίο έχει ως στόχο να προωθούνται τα υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και ανθεκτικότητα μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και να προλαμβάνονται τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη ΣΛΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Ο κανονισμός προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο για τη δημοσιονομική πολιτική και τονίζει τη μεσοπρόθεσμη εστίασή της, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο που περιέχει τις δημοσιονομικές, μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις του, για χρονικό διάστημα 4 ή 5 ετών, ανάλογα με τη διάρκεια της εθνικής νομοθετικής

[1] ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

περιόδου. Η πορεία των καθαρών δαπανών[2] στα εν λόγω σχέδια οφείλει να πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για θέση ή διατήρηση του δημόσιου χρέους σε αξιόπιστα καθοδική πορεία έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής ή για διατήρησή του σε συνετά επίπεδα κάτω από το 60 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), καθώς και για μείωση και/ή διατήρηση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν κράτος μέλος δεσμεύεται να υλοποιήσει ένα κατάλληλο σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον κανονισμό, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη.

(2) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη, με την οποία επιτυγχάνεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση, για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, ο ΜΑΑ ενισχύει την οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη, αποτελώντας παράλληλα την κινητήρια δύναμη για βιώσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, προωθώντας ιδίως την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και καθιστώντας τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

(3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[4] (στο εξής: κανονισμός REPowerEU), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στη σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Με τον τρόπο αυτόν βοηθά να επιτευχθεί ενεργειακή ασφάλεια και να διαφοροποιηθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ένωσης, αυξάνοντας παράλληλα την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Η Πολωνία πρόσθεσε ένα νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στο οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU.

(4) Στις 3 Μαΐου 2021 η Πολωνία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή

---

[2] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «καθαρές δαπάνες»: οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους· ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων· iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια· iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση· v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας· και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που καθορίζονται στο παράρτημα V. Στις 17 Ιουνίου 2022 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική του απόφαση για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας[5], η οποία τροποποιήθηκε βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 2 στις 8 Δεκεμβρίου 2023 με σκοπό να επικαιροποιηθεί η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά για μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη, καθώς και να συμπεριληφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU[6]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5, που να δηλώνει ότι η Πολωνία έχει επιτύχει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική επίτευξη προϋποθέτει ότι δεν έχει αναιρεθεί η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων για την ίδια μεταρρύθμιση ή επένδυση.

(5) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Πολωνίας[7]. Το σχέδιο υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή που καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

(6) Στις 26 Νοεμβρίου 2024, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2025, στην οποία η Πολωνία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2025, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ στις 13 Μαΐου 2025 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 10 Μαρτίου 2025.

(7) Στις 29 Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι τρεις επιταγές μετασχηματισμού της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης: i) καινοτομία· ii) απανθρακοποίηση και ανταγωνιστικότητα· και iii) ασφάλεια. Για να γεφυρωθεί το χάσμα καινοτομίας η ΕΕ έχει ως στόχο να ενισχύσει τη βιομηχανική καινοτομία, να στηρίξει την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων μέσω πρωτοβουλιών όπως η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους, και να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και η κβαντική υπολογιστική. Στο πλαίσιο της επιδίωξης μιας πιο πράσινης οικονομίας, η Επιτροπή παρουσίασε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια και μια συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, διασφαλίζοντας ότι η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια θα παραμείνει οικονομικά αποδοτική και φιλική προς την ανταγωνιστικότητα,

---

5 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2022, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας (11805/2022).

6 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης, της 17ης Ιουνίου 2022, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας (15835/2023).

7 Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Πολωνίας (ΕΕ C, C/2025/642, 10.2.2025).

ιδίως για τους ενεργοβόρους τομείς, και θα αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Για να μειωθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις και να αυξηθεί η ασφάλεια η Ένωση δεσμεύτηκε να ενισχύσει τις παγκόσμιες εμπορικές εταιρικές σχέσεις, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και καθαρές πηγές ενέργειας. Οι προτεραιότητες αυτές υποστηρίζονται από οριζόντιους παράγοντες διευκόλυνσης, δηλαδή την κανονιστική απλούστευση, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, τη χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και μιας Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, την προώθηση δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, και τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας ευθυγραμμίζεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να δημιουργείται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(8) Το 2025 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με την εφαρμογή του ΜΑΑ. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι εν λόγω ειδικές ανά χώρα συστάσεις παραμένουν εξίσου συναφείς για την αξιολόγηση των τροποποιημένων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(9) Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις 2025 καλύπτουν τις βασικές προκλήσεις οικονομικής πολιτικής οι οποίες δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς με μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2019-2024.

(10) Στις 4 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2025 για την Πολωνία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Πολωνία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Αξιολόγηση της ετήσιας έκθεσης προόδου

(11) Στις 21 Ιανουαρίου 2025, το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών για την Πολωνία: 6,3 % το 2025, 4,4 % το 2026, 4,0 % το 2027 και 3,5 % το 2028, οι οποίοι αντιστοιχούν στους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με έτος αναφοράς το 2023, ήτοι 19,6 % το 2025, 24,9 % το 2026, 29,9 % το 2027 και 34,4 % το 2028. Την περίοδο 2025-2028 αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού 1467/97, όπως συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025 για τον τερματισμό της κατάστασης του

υπερβολικού ελλείμματος[8]. Στις 30 Απριλίου 2025 η Πολωνία υπέβαλε την ετήσια έκθεση προόδου της[9] σχετικά με τα μέτρα που έλαβε ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 με σκοπό τον τερματισμό της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Πολωνίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(12) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να ενεργοποιήσουν την εθνική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Σε συνέχεια του αιτήματος της Πολωνίας στις 30 Απριλίου 2025, το Συμβούλιο, στις [ημερομηνία], βάσει σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στην Πολωνία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών και να τους υπερβεί[10].

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[11], το δημοσιονομικό έλλειμμα της Πολωνίας αυξήθηκε από 5,3 % του ΑΕΠ το 2023 σε 6,6 % το 2024, ενώ το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από 49,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2023 σε 55,3 % στα τέλη του 2024. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 12,7 % το 2024. Στην ετήσια έκθεση προόδου 2025, η Πολωνία εκτιμά ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2024 ανήλθε σε 12,7 %. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[12], ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, ήταν επεκτατικός, ίσος με 1,8 % του ΑΕΠ, το 2024.

(14) Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση προόδου, το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές της Πολωνίας προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ σε 3,7 % το 2025, ενώ ο πληθωρισμός βάσει του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (στο εξής: ΕνΔΤΚ) προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 4,5 % το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ

---

8 Σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στην Πολωνία (C/2025/5037).

9 Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2025 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el.

10 Σύσταση του Συμβουλίου που επιτρέπει στην Πολωνία να αποκλίνει από τη συνιστώμενη πορεία των καθαρών δαπανών και να την υπερβεί (ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής) (ΕΕ C, C/2025/xxx, x.x.2025).

11 Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2025.

12 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

θα αυξηθεί κατά 3,3 % το 2025 και κατά 3,0 % το 2026, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,6 % το 2025 και 2,8 % το 2026.

(15) Στην ετήσια έκθεση προόδου, το δημοσιονομικό έλλειμμα αναμένεται να μειωθεί στο 6,3 % του ΑΕΠ το 2025, ενώ ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 57,8 % έως τα τέλη του 2025. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,8 % το 2025. Στις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής το δημοσιονομικό έλλειμμα υπολογίζεται στο 6,4 % του ΑΕΠ για το 2025. Η μείωση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τον αντίκτυπο των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης και της μη τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των κλιμακίων φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών 6,2 % το 2025. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι επεκτατικός, ίσος με 0,3 % του ΑΕΠ το 2025. Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 58,0 % έως τα τέλη του 2025. Η αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλό προβλεπόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα και τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών σε σχέση με τις επενδύσεις στον τομέα της άμυνας.

(16) Δημόσιες δαπάνες ύψους 1,2 % του ΑΕΠ αναμένεται να χρηματοδοτηθούν με μη επιστρεπτέα στήριξη («επιχορηγήσεις») από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2025, έναντι 0,3 % του ΑΕΠ το 2024, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τη μη επιστρεπτέα στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση επενδύσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την παραγωγικότητα χωρίς άμεσο αντίκτυπο στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και στο δημόσιο χρέος της Πολωνίας.

(17) Οι αμυντικές δημόσιες δαπάνες στην Πολωνία ανήλθαν στο 1,6 % του ΑΕΠ το 2021, στο 1,6 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 2,0 % του ΑΕΠ το 2023[13]. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι δαπάνες για την άμυνα προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,7 % του ΑΕΠ το 2024 και στο 2,8 % του ΑΕΠ το 2025. Αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2021. Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στην Πολωνία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μη θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

(18) Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Πολωνίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 6,2 % το 2025 και κατά 19,7 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών δαπανών της Πολωνίας το 2025 προβλέπεται να είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης βάσει της διορθωτικής πορείας. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών προβλέπεται να είναι υψηλότερος από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και να αντιστοιχεί σε απόκλιση[14] μικρότερη από 0,1 % του ΑΕΠ. Η προβλεπόμενη απόκλιση εμπίπτει στην ευελιξία της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες προβολές

[13] Eurostat, δημόσιες δαπάνες με βάση την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

[14] Από το 2026, αυτά τα στοιχεία θα εμφανίζονται στον λογαριασμό ελέγχου που θεσπίζεται με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

για τις αμυντικές δαπάνες. Επομένως, η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για την Πολωνία αναστέλλεται.

(19) Η ετήσια έκθεση προόδου 2025 δεν περιλαμβάνει δημοσιονομικές προβλέψεις πέραν του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2025 της Επιτροπής προβλέπουν δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 6,1 % του ΑΕΠ το 2026. Η μείωση του ελλείμματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως τον αντίκτυπο των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης και της μη τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των κλιμακίων φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Οι εξελίξεις αυτές αντιστοιχούν σε αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,4 % το 2026. Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, προβλέπεται να είναι σε γενικές γραμμές ουδέτερος το 2026. Σύμφωνα με τις προβολές της Επιτροπής, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ θα αυξηθεί στο 65,3 % έως τα τέλη του 2026. Η αύξηση του λόγου του χρέους προς το ΑΕΠ το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως το υψηλό προβλεπόμενο δημοσιονομικό έλλειμμα και τις προσαρμογές αποθεμάτων-ροών σε σχέση με τις επενδύσεις στον τομέα της άμυνας, καθώς και εφάπαξ μεταβιβάσεις που σχετίζονται με επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από δάνεια του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας το 2026.

Βασικές προκλήσεις πολιτικής

(20) Οι κοινωνικές παροχές στην Πολωνία είναι ως επί το πλείστον μη στοχευμένες και δεν εξαρτώνται από το εισόδημα σε επίπεδο νοικοκυριού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας να έχει περιορισμένη αναδιανεμητική ισχύ. Στα δημοσιονομικά έγγραφα, θα μπορούσε να βελτιωθεί η διαφάνεια όσον αφορά τις τρέχουσες και τις προγραμματισμένες επενδύσεις. Επί του παρόντος, δεν υπάρχει μια ολοκληρωμένη και συνολική επισκόπηση των τρεχουσών επενδύσεων και των πηγών χρηματοδότησής τους, μεταξύ άλλων σε σχέση με εκτός προϋπολογισμού ταμεία και κρατικές επιχειρήσεις. Μολονότι είναι διαθέσιμες σε διαφορετικούς βαθμούς, τέτοιες πληροφορίες βρίσκονται διάσπαρτες σε διάφορα έγγραφα, όπως πολυετή επενδυτικά προγράμματα και χρηματοδοτικά σχέδια κρατικών επιχειρήσεων ή εκτός προϋπολογισμού ταμείων. Οι διαδικασίες για την αξιολόγηση και την επιλογή έργων δημόσιων επενδύσεων και τη διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων είναι αδύναμες. Τυποποιημένες μεθοδολογίες αξιολόγησης έργων ισχύουν μόνο για τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, αλλά θα μπορούσαν να εφαρμόζονται σε όλες τις σημαντικές επενδύσεις που γίνονται με κρατική χρηματοδότηση. Οι διαδικασίες επιλογής των έργων ποικίλλουν μεταξύ των υπουργείων αναλόγως του τύπου του έργου και της πηγής χρηματοδότησης. Δεν υπάρχουν τυποποιημένα κριτήρια για την επιλογή ή την ιεράρχηση των έργων σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης.

(21) Η Πολωνία είναι μία από τις χώρες με την ταχύτερη γήρανση του πληθυσμού στην ΕΕ και οι μακροπρόθεσμες δημογραφικές τάσεις θα επηρεάσουν το συνταξιοδοτικό της σύστημα. Με βάση τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης, οι γυναίκες μπορούν να συνταξιοδοτούνται στην ηλικία των 60 ετών, γεγονός που έχει αντίκτυπο στον αριθμό των γυναικών που εργάζονται ή αναζητούν εργασία σε σύγκριση με τους άνδρες των οποίων η νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 65 έτη. Για να αυξήσει την πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης, η Πολωνία εφάρμοσε στο οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ένα στοχευμένο μέτρο για να προωθήσει την εργασία και μετά τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης, όμως θα πρέπει να καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της διασφάλισης της μελλοντικής

επάρκειας των συντάξεων και της διαφύλαξης της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος. Στην Πολωνία υπάρχουν ειδικές συνταξιοδοτικές παροχές για διάφορες ομάδες, οι οποίες δεν συνδέονται πάντα με τους επαγγελματικούς κινδύνους και απαιτούν ενδελεχή επανεξέταση για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης του συστήματος.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Εντός αυτού του αυστηρού χρονικού πλαισίου, είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Πολωνίας μέσω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έως τον Αύγουστο του 2026 είναι αναγκαίο η Πολωνία να επιταχύνει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων αντιμετωπίζοντας τις σχετικές προκλήσεις. Ειδικότερα, πρέπει να υπάρχει στενός συντονισμός μεταξύ των δημόσιων φορέων, συμπεριλαμβανομένης της περιφερειακής και της τοπικής διοίκησης, που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή των μέτρων στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η συστηματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(23) Η εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), έχει επιταχυνθεί στην Πολωνία. Είναι σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση της ταχείας εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους επιτόπου. Η Πολωνία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, η Πολωνία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ανάγκη τόνωσης της ανταγωνιστικότητας των ανατολικών περιφερειών που συνορεύουν με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης στις νοτιοδυτικές περιφέρειες που εξαρτώνται από τον άνθρακα και τις βαριές βιομηχανίες και στο βιομηχανοποιημένο κέντρο, την αντιμετώπιση των ελλείψεων και των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και την ανταπόκριση στην υψηλή ζήτηση κατοικιών. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, η Πολωνία οφείλει —στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των ταμείων της πολιτικής συνοχής— να επανεξετάσει κάθε πρόγραμμα λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2024. Οι προτάσεις της Επιτροπής που εκδόθηκαν την 1η Απριλίου 2025[15] παρατείνουν την προθεσμία για την υποβολή αξιολόγησης —για κάθε πρόγραμμα— των αποτελεσμάτων

[15] Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης [COM(2025) 123 final].

της ενδιάμεσης επανεξέτασης πέραν της 31ης Μαρτίου 2025. Παρέχει επίσης δυνατότητες ευελιξίας για την επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων και κίνητρα για τα κράτη μέλη ώστε να διαθέσουν πόρους της πολιτικής συνοχής σε πέντε στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της Ένωσης, και συγκεκριμένα στην ανταγωνιστικότητα στις στρατηγικές τεχνολογίες, την άμυνα, τη στέγαση, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την ενεργειακή μετάβαση.

(24) Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) παρέχει την ευκαιρία για επενδύσεις σε μια βασική στρατηγική προτεραιότητα της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς της. Η STEP διοχετεύεται μέσω 11 υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συμβάλουν στο πρόγραμμα InvestEU για τη στήριξη επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Η Πολωνία θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις πρωτοβουλίες αυτές για να στηρίξει την ανάπτυξη ή την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών.

(25) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις στις οποίες ανταποκρίνονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ, η Πολωνία αντιμετωπίζει διάφορες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την απλούστευση, την έρευνα και καινοτομία, την ενέργεια, τη διαχείριση των υδάτων, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση, καθώς και την ένταξη μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας.

(26) Όπως ορίζεται στην Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, όλα τα ενωσιακά, εθνικά και τοπικά θεσμικά όργανα πρέπει να καταβάλουν σημαντικές προσπάθειες για τη θέσπιση απλούστερων κανόνων και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών. Η Επιτροπή έχει θέσει φιλόδοξους στόχους για τη μείωση του διοικητικού φόρτου: κατά τουλάχιστον 25 % και κατά τουλάχιστον 35 % για τις ΜΜΕ· και έχει δημιουργήσει νέα εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών ελέγχων του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας βάσει προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και της ενίσχυσης του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για να επιδείξει και η Πολωνία αντίστοιχο επίπεδο φιλοδοξίας, πρέπει να αναλάβει δράση. Το 66 % των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών αποτελεί πρόβλημα όταν δραστηριοποιείται στην Πολωνία[16]. Παρότι διαθέτει σε γενικές γραμμές ένα ευνοϊκό για τον ανταγωνισμό κανονιστικό πλαίσιο, η Πολωνία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ορισμένες προκλήσεις όσον αφορά την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας και τη διασφάλιση αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου. Αυτές σχετίζονται με την αυξανόμενη μεταβλητότητα της νομοθεσίας και τον μειωμένο χρόνο που διαθέτουν οι εταιρείες για να προετοιμαστούν για νομοθετικές αλλαγές. Ως επακόλουθο, ο διοικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις είναι υψηλός, για παράδειγμα, σε σχέση με τη φορολογική νομοθεσία, και το κόστος που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες, ιδίως οι ΜΜΕ, για τη συμμόρφωση με τα εργασιακά και φορολογικά συστήματα είναι συγκριτικά υψηλό. Σύμφωνα με την έρευνα της ΕΤΕπ για τις επενδύσεις, το 25 % των επιχειρήσεων στην Πολωνία διαθέτουν πάνω από το 10 % του προσωπικού τους στην ενασχόληση με τις κανονιστικές απαιτήσεις. Παρά την πρόσφατη αύξηση, το ποσοστό σύστασης νέων επιχειρήσεων παραμένει χαμηλό, ιδίως για τις επιχειρήσεις με εργαζομένους. Το σύστημα σύναψης δημόσιων συμβάσεων εξακολουθεί να πλήττεται από τον χαμηλό αριθμό εταιρειών που υποβάλλουν προσφορές, καθώς και από χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες. Η περαιτέρω ενίσχυση της ψηφιοποίησης της

[16] Έκτακτη έκθεση του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τη στάση των επιχειρήσεων απέναντι στη διαφθορά στην ΕΕ (Απρίλιος 2024). EIB Investment Survey 2024 Country Overview: Poland (Έρευνα 2024 της ΕΤΕπ για τις επενδύσεις — Επισκόπηση χώρας: Πολωνία).

διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων και η ανάπτυξη της προσφοράς κατάρτισης για ΜΜΕ μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

(27) Η μελλοντική οικονομική ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της Πολωνίας εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την ικανότητά της να αξιοποιεί τη δύναμη της επιστήμης και της καινοτομίας. Παρά τη σταθερή αύξηση των δαπανών των επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη, τα αποτελέσματα της Πολωνίας στον τομέα της καινοτομίας παραμένουν περιορισμένα, με επιδόσεις στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης της τάξης μόλις του 65,9 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2024 —βελτίωση κατά 3,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2023. Η συνεργασία μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων είναι περιορισμένη, γεγονός που μειώνει την ικανότητα της Πολωνίας να αξιοποιεί εμπορικά την έρευνά της. Το ζήτημα αυτό εντείνεται περαιτέρω από μια ανεπαρκώς ανεπτυγμένη ερευνητική βάση και ανεπαρκώς στοχευμένα προγράμματα που προωθούν την εφαρμοσμένη έρευνα και τις συμπράξεις μεταξύ ακαδημαϊκού και ιδιωτικού τομέα. Η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων και η ενίσχυση της ελκυστικότητας των σταδιοδρομιών στην έρευνα θα είναι ουσιαστικής σημασίας. Η επανεξέταση και η βελτίωση των υφιστάμενων μέσων στήριξης και η δημιουργία κινήτρων για τη συνεργασία των ερευνητών με τη βιομηχανία συγκαταλέγονται στα βασικά βήματα για την επίτευξη ενός οικοσυστήματος καινοτομίας και επιστήμης υψηλών επιδόσεων. Η περαιτέρω πρόοδος εξαρτάται επίσης από τη συνεχή αύξηση των δημόσιων δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη και από τις μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της διεθνοποίησης των επιστημονικών ιδρυμάτων.

(28) Το υψηλό ενεργειακό κόστος επιβαρύνει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Πολωνία. Η χώρα θα πρέπει να προωθήσει τις ενδείξεις τιμών για την ηλεκτρική ενέργεια που στηρίζουν τις επενδύσεις στην παραγωγή καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας και συμβάλλουν σε προσιτές τιμές ενέργειας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί, για παράδειγμα, με την ενθάρρυνση της δυναμικής τιμολόγησης και την προσαρμογή των φόρων και των εισφορών για την ηλεκτρική ενέργεια τόσο για τα νοικοκυριά όσο και για τη βιομηχανία μέσω της μετατόπισης της φορολογικής επιβάρυνσης από την ηλεκτρική ενέργεια στα ορυκτά καύσιμα. Η αυξημένη ευελιξία του δικτύου και οι διασυνοριακές διασυνδέσεις θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στη μείωση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας. Πρέπει να χαραχτεί μια πορεία απανθρακοποίησης που θα δίνει προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση, τις βιώσιμες ανανεώσιμες πηγές θερμότητας και τη χρήση της απορριπτόμενης θερμότητας. Η Πολωνία παρέχει σημαντικές επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων χωρίς να προβλέπεται σταδιακή κατάργησή τους πριν από το 2030. Ειδικότερα, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων οι οποίες ούτε αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώχεια με στοχευμένο τρόπο ούτε ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανησυχίες για την ενεργειακή ασφάλεια, και οι οποίες εμποδίζουν τον εξηλεκτρισμό και δεν είναι ζωτικής σημασίας για τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, θα μπορούσαν να θεωρηθούν προτεραιότητα για σταδιακή κατάργηση. Στην Πολωνία, οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, όπως οι συνεχιζόμενες επιδοτήσεις που χορηγούνται στη βιομηχανία εξόρυξης άνθρακα και οι φορολογικές απαλλαγές για τον άνθρακα και το μαζούτ, είναι οικονομικά μη αποδοτικές και παρατείνουν την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, ιδίως τον άνθρακα. Η Πολωνία έχει αναπτύξει ένα σύνολο εθνικών πολιτικών για την προώθηση των ανακαινίσεων οικιστικών κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων προγραμμάτων επιδοτήσεων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι πολιτικές αυτές χρειάζεται να ενισχυθούν περαιτέρω και να ευθυγραμμιστούν με τους κλιματικούς στόχους της ΕΕ για το 2030. Συνεπώς, απαιτείται στοχευμένη δράση για τη μείωση των ανθρακούχων

εκπομπών από τα κτίρια, με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και στην απανθρακοποίηση της τηλεθέρμανσης.

(29) Η Πολωνία αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, για παράδειγμα όσον αφορά τους κινδύνους ξηρασίας και πλημμυρών. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση της συγκράτησης των υδάτων στις αγροτικές περιοχές. Η χώρα θα μπορούσε να επιτύχει καλύτερη συνοχή των πολιτικών μέσω στενότερου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων οργάνων που είναι αρμόδια για τις σχετικές πολιτικές. Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει στην εφαρμογή βιώσιμων λύσεων, όπως λύσεων προσαρμογής με βάση τη φύση για την αύξηση των υδάτινων αποθεμάτων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. και παράλληλα θα μπορούσε να συμβάλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της γεωργίας και άλλων τομέων που βασίζονται σε οικοσυστημικές υπηρεσίες.

(30) Οι συνεχιζόμενες ελλείψεις δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, επιβαρύνουν την ανταγωνιστικότητα της Πολωνίας και παρεμποδίζουν την επενδυτική δραστηριότητα. Ειδικότερα, η Πολωνία αντιμετωπίζει σταθερά χαμηλό ποσοστό εγγραφής σε προγράμματα σπουδών στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (στο εξής: STEM) και υστερεί ως προς το ποσοστό των αποφοίτων στους εν λόγω τομείς, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα καινοτομίας της χώρας. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, είναι σημαντικό να βελτιωθεί ο τρόπος διδασκαλίας των μαθημάτων STEM στα σχολεία, να παρασχεθεί καλύτερος επαγγελματικός προσανατολισμός στους μαθητές και να ενθαρρυνθούν οι υποεκπροσωπούμενες ομάδες να συνεχίσουν σπουδές στους τομείς STEM, ιδίως οι γυναίκες. Πρέπει να αυξηθούν οι σχετικές πολιτικές για την ενίσχυση των πράσινων ικανοτήτων και δεξιοτήτων μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων επιδεινώνει επίσης τις ελλείψεις ειδικευμένου προσωπικού. Με βάση την πιο πρόσφατη έρευνα για την εκπαίδευση ενηλίκων (AES) που δημοσιεύτηκε το 2024, το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων σε εκπαίδευση ήταν 20,3 %, πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (39,5 %) και τον στόχο του 51,7 % για το 2030. Επίσης, απαιτείται μεγαλύτερη στήριξη από τους εργοδότες για την αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η αντιμετώπιση της μείωσης των επιπέδων βασικών δεξιοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή ευκαιριών μάθησης, αναβάθμισης των δεξιοτήτων και απασχόλησης στα άτομα σε μεταγενέστερα στάδια της ζωής τους. Το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Πολωνίας στερείται αποτελεσματικότητας, κάτι που υπονομεύει σημαντικά την προσφορά δεξιοτήτων που έχουν ζήτηση, μειώνει την απασχολησιμότητα των αποφοίτων και θέτει τους αποφοίτους σε μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού.

(31) Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των ατόμων με αναπηρία ή των ατόμων με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Ενώ το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση (ηλικίας 20-64 ετών) μειώθηκε από 14,8 εκατοστιαίες μονάδες το 2020 σε 11,6 εκατοστιαίες μονάδες το 2024, παραμένει πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ (10 εκατοστιαίες μονάδες). Το χάσμα απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία ανήλθε σε 33,9 εκατοστιαίες μονάδες το 2023, πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ των 21,5 εκατοστιαίων μονάδων. Αυτό υποδηλώνει περιθώριο αύξησης της αποτελεσματικότητας των πολιτικών ενεργοποίησης, ιδίως με τους εξής τρόπους: i) καλύτερη στόχευση των μέτρων που θα συμβάλουν στην ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, ii) βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων

υπηρεσιών απασχόλησης και iii) συνέχιση της βελτίωσης της ποιότητας και της πρόσβασης σε επίσημη μακροχρόνια φροντίδα κατ' οίκον και σε επίπεδο κοινότητας, καθώς και στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Παρότι οι τομείς αυτοί καλύπτονται από μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στο πλαίσιο του πολωνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, στο μέλλον θα απαιτηθούν περισσότερες προσπάθειες. Σε συνδυασμό με τις πολιτικές αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, η αύξηση συμμετοχής των ομάδων με τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, θα μπορούσε να έχει θετικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα της Πολωνίας μακροπρόθεσμα. Το εκπαιδευτικό χάσμα των ατόμων με αναπηρία αποτελεί επίσης πηγή ανησυχίας. Το ποσοστό ολοκλήρωσης της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν 32 % το διάστημα 2021/2022 και το μέσο χάσμα στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τα έτη αυτά ανήλθε σε 18,4 εκατοστιαίες μονάδες (11,3 εκατοστιαίες μονάδες στην ΕΕ). Επιπλέον, το ποσοστό των νέων με αναπηρία που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) (40 %) είναι ένα από τα υψηλότερα στην ΕΕ. Για να βελτιωθεί η συμπεριληπτικότητα του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, απαιτείται μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσέγγιση, η οποία θα περιλαμβάνει τη βελτίωση των δεξιοτήτων και της στήριξης που παρέχεται στους εκπαιδευτικούς.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Πολωνία να λάβει μέτρα το 2025 και το 2026 προκειμένου:

1. Να ενισχύσει τις συνολικές αμυντικές δαπάνες και την ετοιμότητα σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2025. Να τηρήσει τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος, αξιοποιώντας παράλληλα το περιθώριο για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες δυνάμει της εθνικής ρήτρας διαφυγής. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης στόχευσης των κοινωνικών παροχών, της βελτίωσης του δημοσιονομικού προγραμματισμού, της παροχής μεγαλύτερης διαφάνειας στον επενδυτικό σχεδιασμό και της εκτενέστερης χρήσης τυποποιημένων διαδικασιών για την αξιολόγηση και την επιλογή έργων. Να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για την περαιτέρω στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης. Να διασφαλίσει την επάρκεια των μελλοντικών συνταξιοδοτικών παροχών και να ενισχύσει τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για την πραγματική ηλικία συνταξιοδότησης και τη μεταρρύθμιση των προτιμησιακών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

2. Λαμβανομένων υπόψη των ισχυουσών προθεσμιών για την έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, να επιταχύνει την υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU. Να επιταχύνει την εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής (ΕΤΠΑ, ΤΔΜ, ΕΚΤ+, ΤΣ), αξιοποιώντας, κατά περίπτωση, τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενδιάμεση επανεξέταση. Να κάνει βέλτιστη δυνατή χρήση των μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του περιθωρίου που παρέχουν το InvestEU και η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, ώστε να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα.

3. Να απλουστεύσει τους κανονισμούς, να βελτιώσει τα ρυθμιστικά εργαλεία και να διασφαλίσει ότι το νομικό πλαίσιο είναι σταθερό και σαφές για τον επιχειρηματικό τομέα. Να θεσπίσει μέτρα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου που βαρύνει τις εταιρείες. Να ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων

συμβάσεων, καθιστώντας τις πιο αποτελεσματικές και λιγότερο επαχθείς, ειδικά για τις ΜΜΕ. Να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων βελτιώνοντας τις δομές στήριξης, εφαρμόζοντας στοχευμένα προγράμματα χρηματοδότησης και δημιουργώντας κίνητρα για τους ερευνητές ώστε να συνεργαστούν με τον ιδιωτικό τομέα. Να βελτιώσει και να εκσυγχρονίσει το δημόσιο σύστημα έρευνας καθιστώντας ελκυστικότερες τις σταδιοδρομίες στην έρευνα, αυξάνοντας τις δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία και στηρίζοντας τα ερευνητικά ιδρύματα. Να εστιάσει τη σχετική με τις επενδύσεις οικονομική πολιτική στην καινοτομία.

4. Να προωθήσει ισορροπημένες ενδείξεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας που στηρίζουν τις επενδύσεις στην παραγωγή καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας, προσαρμόζοντας τους φόρους και τις εισφορές για την ηλεκτρική ενέργεια για τα νοικοκυριά και τη βιομηχανία σε σχέση με τους φόρους και τις εισφορές για τα ορυκτά καύσιμα. Να ενισχύσει τη δυναμικότητα και την ευελιξία του δικτύου, να αυξήσει το διασυνοριακό εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας και να μειώσει τους περιορισμούς στις περιπτώσεις που δικαιολογούνται βάσει των κανόνων της ΕΕ για την αγορά ενέργειας, ιδίως σε περιπτώσεις που συνεπάγονται περιορισμούς στην κατανομή της εθνικής δυναμικότητας. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, επιταχύνοντας τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα στον τομέα της θέρμανσης με τη μετάβαση σε απανθρακοποιημένα συστήματα που ενσωματώνουν ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, να βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση και να καταργήσει σταδιακά τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με την εξόρυξη άνθρακα. Να βελτιώσει τη διακυβέρνηση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ιδίως τις πολιτικές που επικεντρώνονται στη διαχείριση, την προστασία και τη βιώσιμη χρήση των υδάτινων πόρων, ενσωματώνοντας τις τρέχουσες αξιολογήσεις των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των τομέων και των δραστηριοτήτων που εξαρτώνται από τις υπηρεσίες υδάτινων οικοσυστημάτων.

5. Να προωθήσει την ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και τις δεξιότητες που σχετίζονται με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων και των ψηφιακών δεξιοτήτων, να εντείνει τη συμμετοχή στους τομείς STEM στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να βελτιώσει την ποιότητα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και να ενισχύσει περαιτέρω την αποδοτικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Να διευκολύνει και να αυξήσει τη συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση, μεταξύ άλλων στη μη τυπική μάθηση και σε τομείς καίριας σημασίας για την ανταγωνιστικότητα της Πολωνίας. Να λάβει μέτρα για να αυξήσει τη συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της αποτελεσματικής μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος